

Energie van Utrecht

voor en door lokale energiecoöperaties in de provincie Utrecht

Koepelcoöperatie Energie van Utrecht

- Voor en door lokale energiecoöperaties in de provincie Utrecht
- Opgericht in 2020 door Utrechtse lokale energiecoöperaties i.s.m. provincie en NMU
- Groeiend aantal leden, momenteel 31
- Verspreid over de RES regio's U16, Amersfoort en (deels) Foodvalley

Leden Energie van Utrecht

De context

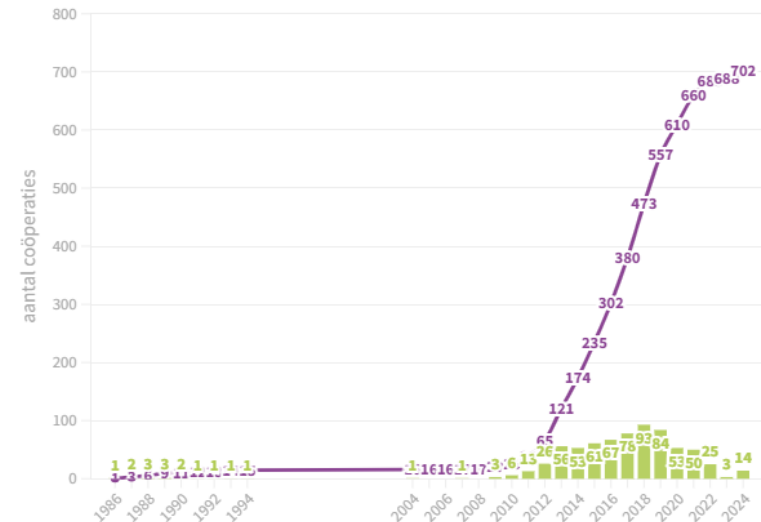
De context van energie-initiatieven in NL

- Al ruim tien jaar een stevige beweging, 702 burgerinitiatieven met rechtsvorm (coöperatie) in 2024
- In 89% van de gemeenten is een energiecoöperatie actief
- In totaal 139.000 leden, groeiend
- Projecten op gebied van: zon, wind, energiearmoede, energiebesparing, warmte, deelauto's etc.
- De Lokale Energie Monitor brengt de initiatieven jaarlijks in kaart

Figuur 1.1 - Ontwikkeling aantal coöperaties

■ energievoerders cumulatief ■ energievoerders: aantal nieuw opgericht minus stopgezet per jaar

De ontwikkeling van energievoerders 1986-2024. Nieuw opgericht, minus stopgezet in een jaar en totaal (cumulatief). De verschillende typen zijn hier opgeteld (lokale energievoerders, productievoerders van bewonersinitiatieven en andere partijen). Niet meegeteld: productievoerders gelieerd aan een lokale energievoerder (dubbel lidmaatschap).

hier

Het belang van burger energielcollectieven

- Ze zijn dé lokale, ervaren en praktische uitvoerders van de lokale energie-transitie
- Ze zorgen voor draagvlak en participatie onder bewoners
- Ze realiseren de minimaal 50% lokaal eigendom bij lokale energieprojecten, zoals ten doel gesteld in het Klimaatakkoord

en werken volgens de 7 coöperatieve principes.

De 7 ICA-principes
(International Co-operative Alliance)

De coöperatieve energiebeweging in Utrecht

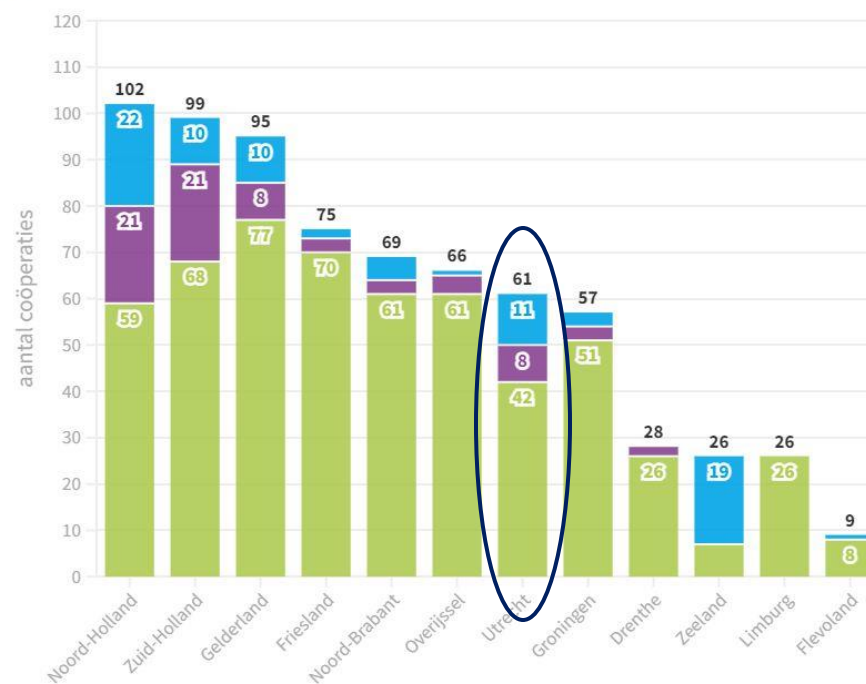

Bron: Lokale Energie Monitor 2024 | HIER

Figuur 1.2 - Totaal aantal coöperaties per provincie

hier

■ lokale energiecoöperaties (meerdere activiteiten) ■ productiecoöperaties: initiatief bewoners (alleen productie)
■ productiecoöperaties: initiatief ontwikkelaar, woningcorporatie, VvE en/of lokaal bedrijf (alleen productie)

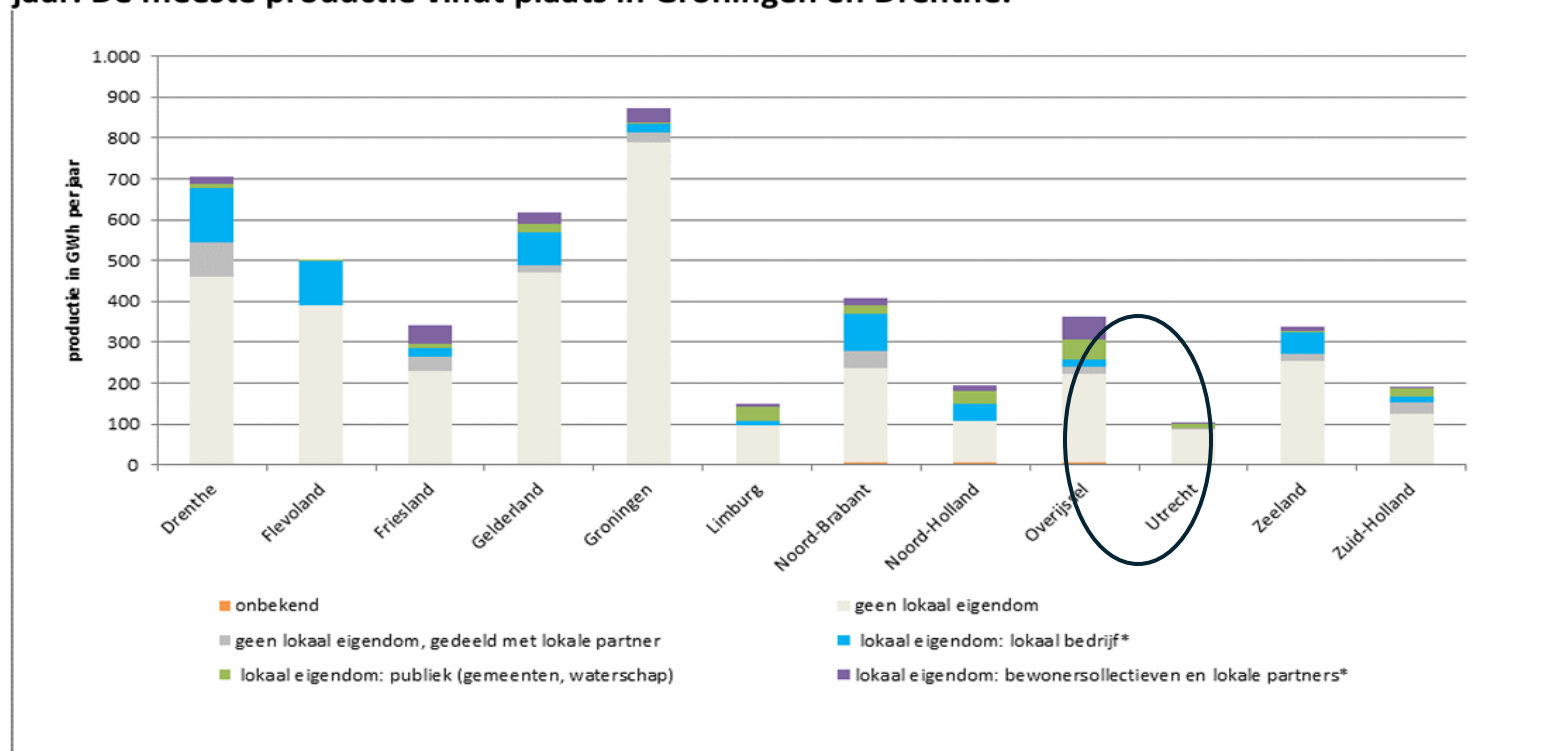

Provincie Utrecht – zon op land

Figuur 3.4 – Overzicht lokaal eigendom absoluut per provincie.

Verdeling eigendom van de productie van zonneparken per provincie.

Gerealiseerd tot en met eind 2023, peildatum 1-1-2024. Totaal vermogen: 5.317 MWp, , 4,79 TWh per jaar. De meeste productie vindt plaats in Groningen en Drenthe.

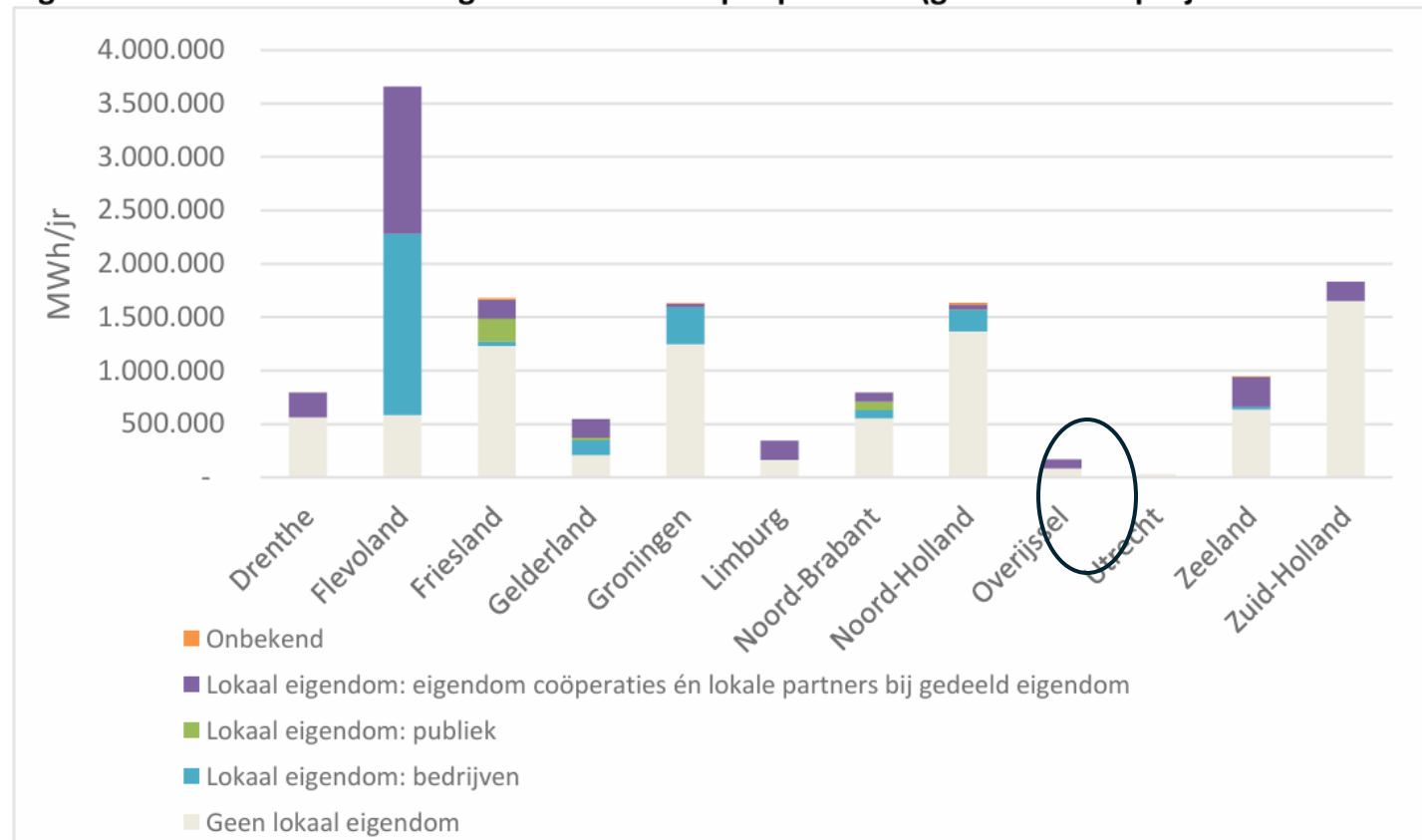
Minste zon op land van alle provincies

Laagste aandeel lokaal eigendom van alle provincies

Bron: Monitor Financiële Participatie Hernieuwbare Energie op Land' in opdracht van het ministerie van KGG. Zie [file](#).

Provincie Utrecht – wind

Figuur 4.4 – Overzicht lokaal eigendom absoluut per provincie (gerealiseerde projecten sinds 2015).

Minste wind op land van alle provincies

Geen lokaal eigendom

Bron: Monitor Financiële Participatie Hernieuwbare Energie op Land' in opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei. Zie [file](#).

RES doelen provincie Utrecht – zon en wind

	Totaal RESsen (**)	Totaal in cooperatief eigendom (*)		
	GWh	GWh	Aantal	kWp
zonnedaken gerealiseerd	404	5	60	5.765
zonnedaken in pijplijn	346	3	17	4.086
zonnevelden gerealiseerd	127	1	2	722
zonnevelden in pijplijn	718	95	16	111.469
windparken gerealiseerd	88	-	-	-
windparken in pijplijn	801	129	3	43.000
totaal	2.484	233		165.043

(*) Bron: Lokale energiemonitor 2023

(**) Tussenbalans RES II sept 2024

Energie- en warmtegemeenschappen

Energiegemeenschappen in Energiewet geven juridische status en daarmee eigen volwaardige positie naast markt en overheid

Dit biedt de opening naar positie als volwaardige gesprekspartner van o.a. gemeenten, meer ondersteuning, minder staatssteun/ aanbestedingsvragen

Warmtegemeenschappen zijn variant en geven evenveel rechten als publieke partijen in de concept Wet Collectieve Warmte

Maar energie- en warmtegemeenschappen zijn nog onbekend en onbemind bij burgers, overheden en markt

Amsterdam erkent energiegemeenschappen

11 december 2024 DOOR RICHARD SANDEE

Lees voor

Amsterdam is naar eigen zeggen de eerste gemeente in Nederland die energiegemeenschappen erkent als serieuze overlegpartner. 'Het college gaat energiegemeenschappen van Amsterdammers een volwaardige positie in de energietransitie geven naast bedrijven en overheid.'

Warmtetransitie: van grootschalig naar kleinschaliger

De ontwikkeling van grootschalige warmtenetten stopt vanwege onzekerheid WCW, BuCa's onder druk, opkomst individuele warmtepompen, hoge warmtetarieven en weinig grootschalige warmtebronnen. In provincie Utrecht geen grote restwarmtebronnen en geothermie beperkt kansrijk en toepasbaar.

Ontwikkeling kleinere warmte-oplossingen biedt meer kansen:

- kleinere warmtebronnen zijn overal en blijvend aanwezig: water, lucht, zon en bodem
- flexibeler toe te passen, schaalgrootte niet per se vereist (bv. mini-warmtenetten)
- door schaalgrootte typisch op te pakken door warmtegemeenschappen (in spe)

	Indivueel all-E	Mini-warmtenet (2-10 won.)	ZLT-net (>100 won)	LT/MT net (>200 won)
Bron	lucht / bodem / zon	bodem	aquathermie / bodem WKO / koeling / lucht /zon	
In elke woning	warmtepomp zon PV(T)	Warmtepomp zon PV	Warmtepomp, zon PV(T)	afleverzet

Warmtetransitie - warmtegemeenschappen

Het beeld dat bewoners (meer) aan het stuur moeten zitten begint breed gedeeld te raken:

- warmtegemeenschappen hebben gelijke rechten als publieke partijen in de WCW
- zonder betrokkenheid/zeggenschap geen draagvlak
- participatie is verplicht onder de Omgevingswet (Warmteprogramma's)

Maar:

- in praktijk regierol van gemeenten lastig los te laten en
- kosten voor bewoners blijven in veel gevallen hoog bij warmtenetten, ook bij warmtegemeenschappen

Netcongestie is blijvend – kans of bedreiging?

Netcongestie is een kans omdat:

- energiecoöperaties als geen ander in staat zijn om gedrag van groepen burgers te beïnvloeden tot netvriendelijk gedrag
- het een extra drijfveer is voor de vorming van energiegemeenschappen
- het energie delen stimuleert met combinaties van wind, zon en batterijen in een energiegemeenschap
- het samenwerking tussen burgers en bedrijven met energie stimuleert
- het een drijfveer is voor de koppeling van lokale opwek (wind) en warmte-oplossingen
- het een positieve invloed heeft op besparing boven duurzame opwek

Netcongestie is een bedreiging omdat:

- zonprojecten niet meer van de grond komen ondanks regelbaarheid
- er door wachtlijsten bij Stedin projecten worden vertraagd (mogelijkheid van capaciteitsbeperkende contracten wordt onvoldoende benut)
- warmteoplossingen niet meer mogelijk lijken: ook collectieve oplossingen vereisen extra netaansluitingen voor WKO's, warmtepompen, geothermiebronnen etc.

Missie, visie en kerntaken

Missie en visie Energie van Utrecht

Missie

Energie van Utrecht is de coöperatie van en voor energiecoöperaties (energie/warmte-gemeenschappen) in de provincie Utrecht. Wij bundelen onze krachten op regio-schaal en zijn dienstbaar aan onze leden. Samen staan we voor een hernieuwbare energievoorziening met zeggenschap van burgers en andere gebruikers. Wij ondersteunen onze leden bij alles wat nodig is: dienstverlening, kennisdeling, het bieden van een regionaal netwerk, belangenbehartiging, en het initiëren van provinciaal-brede initiatieven met meerwaarde voor leden.

Visie

Wij zien een toekomst waarin duurzame energie een gemeengoed is. Energie is een basisbehoefte en is altijd, tegen een aanvaardbare prijs en lokaal beschikbaar voor alle Nederlanders. Een toekomst waarin energiecoöperaties – of liever energie/warmte-gemeenschappen - uitgroeien tot de drijvende kracht achter lokale energiesystemen. Dit zijn systemen waarin energieopwekking met zon, wind en warmte samen een plek hebben naast besparing en netbewuste oplossingen. Hun leden, burgers en ondernemers, zijn actieve deelnemers in het energiesysteem. Energie/warmte-gemeenschappen werken nauw samen met lokale overheden.

Kerntaken

- Kennisdeling en netwerk
- Belangenbehartiging en katalysator lokale energietransitie
- Diensten voor leden en andere doelgroepen
- Provinciaal-brede initiatieven zolang ze meerwaarde bieden voor leden

Kennisdeling en netwerk

Focus op kennisdeling voor de ontwikkeling van energiegemeenschappen

Thema's: besparing, opwekmix zon en wind, warmteoplossingen, energie delen, gemeenschapsvorming, ledenwerving, professionalisering, participatie

Kennis- en netwerkactiviteiten met partners

- Financiële masterclasses
- Energiecafé's
- Bestuurdersdagen
- Webinars
- Kennisbijeenkomsten wind
- Koplopergroep warmte

Recente publicaties:

- Praktische gids voor energiegemeenschappen
- Financiering grootschalige zon- en windprojecten - Energie van Utrecht

Belangenbehartiging

Gericht op regionaal en lokaal te beïnvloeden thema's zoals

- lokaal eigendom
- erkenning energie/warmtegemeenschappen
- stimuleren energietransitie: meer lokale wind en zon, besparing en warmteoplossingen
- rol en bijdrage energiecoöperaties aan verminderen netcongestie

Gericht op de regionale stakeholders zoals Provincie Utrecht,
RESU16 / RES Amersfoort / RES Foodvalley, Stedin

We trekken op met andere partijen: Jong Regio, NMU, VNO-NCW, Nedzero

En op verzoek van leden ondersteunen we hen lokaal met belangenbehartiging richting gemeenten.

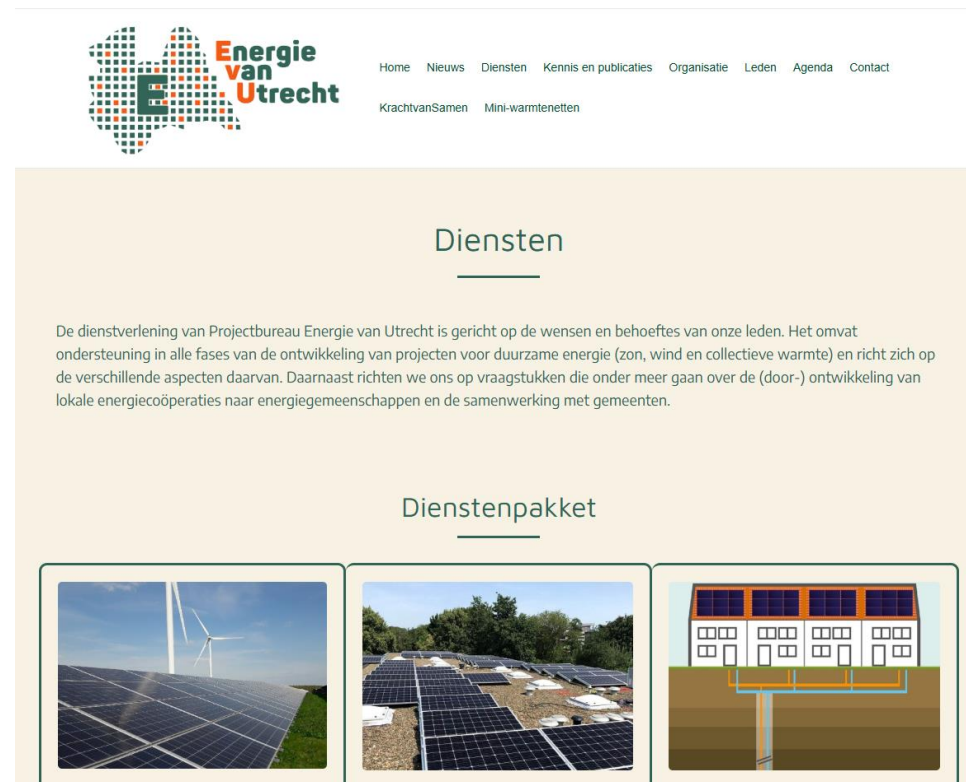
Dienstverlening

Focus op diensten aan lidcoöperaties:

- **projectontwikkelingsdiensten (zon, wind, warmte)**
- **dienstverlening voor professionalisering (strategie, ledenwerving, samenwerking met gemeenten)**
- **laagdrempelige ondersteuning via Servicepunt Energie mogelijk gemaakt door Provincie Utrecht**

Dienstverlening aan andere doelgroepen zoals gemeenten hebben inhoudelijke raakvlakken

Zie ook: [Diensten - Energie van Utrecht](#)

The screenshot shows the website for 'Energie van Utrecht'. The logo is a stylized map of Utrecht with a grid pattern. The navigation menu includes: Home, Nieuws, Diensten, Kennis en publicaties, Organisatie, Leden, Agenda, Contact, KrachtvanSamen, and Mini-warmtenetten. The main heading is 'Diensten'. Below it, a paragraph states: 'De dienstverlening van Projectbureau Energie van Utrecht is gericht op de wensen en behoeftes van onze leden. Het omvat ondersteuning in alle fases van de ontwikkeling van projecten voor duurzame energie (zon, wind en collectieve warmte) en richt zich op de verschillende aspecten daarvan. Daarnaast richten we ons op vraagstukken die onder meer gaan over de (door-) ontwikkeling van lokale energiecoöperaties naar energiegemeenschappen en de samenwerking met gemeenten.' Below this is the heading 'Dienstenpakket' followed by three images: a wind turbine, solar panels on a roof, and a house with solar panels and a geothermal system.

Recente referentieprojecten

Woerden Energie – Projectontwikkeling Wind Reijerscop

Lek en IJssel Stroom – Projectontwikkeling Wind de Copen

EC Duurzame Vecht – Projectontwikkeling zonneveld

Eemnes Energie – Pilot energie delen

Gemeente Bunnik – Uitvoeringsplan Warmte Engboogerd

Provincie Utrecht – Financiering grootschalige opwekprojecten

Warmtelokaal – Praktische gids voor energiegemeenschappen

Zon op Woudenberg – Warmte voor de Grift

Gemeente Amersfoort – Zonnepact Amersfoort

Provincie Utrecht – Pilot mini-warmtenetten

Energie van Utrecht – contact en informatie

Energie van Utrecht
Sophie Schut
Directeur Projectbureau
sophie@energievanutrecht.nl

www.energievanutrecht.nl

[Energie van Utrecht: My Company | LinkedIn](#)

